

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 3To/77/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3618010230
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Hargaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3618010230.3

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Hargaša a sudcov JUDr. Mariána Dunčka a JUDr. Ondreja Samaša v trestnej veci proti obžalovanému H. H., nar. X.X.XXXX v F., bytom Y. R., J. cesta XX/X, trestne stíhanému pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 2, ods. 3 písm. b) Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej Tr. zák.) v spojení s § 138 písm. b), písm. j) Tr. zák., na verejnom zasadnutí dňa 16. júna 2021, prejednal odvolanie obžalovaného H. H. proti rozsudku Okresného súdu Partizánske, sp. zn. 2T/82/2018 zo dňa 24. júna 2020 a takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. por. sa odvolanie obžalovaného zamietá, pretože nie je dôvodné.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Partizánske zo dňa 24. júna 2020, sp. zn. 2T/82/2018, bol obžalovaný H. H. uznaný vinným zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 2, 3 písm. b) Tr. zák. v spojení s § 138 písm. b), j) Tr. zák. na nasledovnom skutkovom základe: hoci mu zo Zákona o rodine vyplývala povinnosť starať sa o výživu svojich detí R. H., nar. XX.XX.XXXX, J. H., nar. XX.XX.XXXX a W. H., nar. XX.XX.XXXX a rozsudkom Okresného súdu Komárno sp. zn. 9C 67/2009-14 zo dňa 10.06.2009, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 03.07.2009 bol zaviazaný prispievať na výživu dcéry R. H., nar. XX.XX.XXXX sumou 100 € mesačne, syna J. H., nar. XX.XX.XXXX sumou 100 € mesačne a dcéry W. H., nar. XX.XX.XXXX sumou 100 € mesačne počnúc od právoplatnosti rozsudku vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky detí J. H., tejto povinnosti sa v R., Y. R., vo T. F. a všade tam, kde sa zdržiaval úmyselne vyhýbal vo vzťahu k dcére R. H., nar. XX.XX.XXXX v dobe od 01.03.2013 do 31.05.2018 s výnimkou mesiacov, za ktoré výživné zaplatil, vo vzťahu k synovi J. H., nar. XX.XX.XXXX v dobe od 01.03.2013 do 30.06.2018, s výnimkou mesiacov, za ktoré výživné zaplatil a vo vzťahu k dcére W. H., nar. XX.XX.XXXX v dobe od 01.03.2013 do 15.07.2019, s výnimkou mesiacov, za ktoré výživné zaplatil hoci od 01.03.2013 do 27.03.2018 a od 28.03.2019 do 15.07.2019 bol schopný platiť výživné na svoje deti vo výške určenej vykonateľným súdnym rozhodnutím o výživnom a v období od 28.03.2018 do 27.03.2019 najmenej vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov tým, že hoci bol od 29.05.2006 do 17.07.2019 živnostníkom a z výkonu živnosti bol objektívne schopný dosiahnuť dostatočný príjem na plnenie vyživovacej povinnosti, túto si pravidelne neplnil a následne prestal živnosť vykonávať, nikde sa nezamestnal a nepokúsil sa nájsť si vhodné zamestnanie ani prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, pričom na výživnom zaplatil na svoje deti R. H., nar. XX.XX.XXXX, J. H., nar. XX.XX.XXXX a W. H., nar. XX.XX.XXXX v mesiaci apríl 2013 sumu 300 €, máj 2013 sumu 300 €, jún 2013 sumu 300 €, september 2013 sumu 300 €, október 2013 sumu 300 €, november 2013 sumu 300 €, december 2013 sumu 300 € a január 2014 sumu 300 €, a W. H., nar. XX.XX.XXXX v sume 50,-€ dňa 08.07.2019, tiež dodatočne bola na výživné v prospech oprávnených R. H., nar. XX.XX.XXXX, J. H., nar. XX.XX.XXXX a W. H., nar. XX.XX.XXXX poukázaná súdnym exekútorom od obžalovaného vymožená pohľadávka na výživnom dňa 18.09.2019 vo výške 2883,27-€ a dňa 03.10.2019 vo výške 650,-€ čím zostal na výživnom

za obdobie od 01.03.2013 do 31.05.2018, s výnimkou mesiacov, za ktoré výživné zaplatil, dlhovať svojej dcére R. H. sumu vo výške 4322,24-€, za obdobie od 01.03.2013 do 30.06.2018, s výnimkou mesiacov, za ktoré výživné zaplatil, dlhovať svojmu synovi J. H. sumu vo výške 4422,24-€, a na výživnom na dcéru W. H., nar. XX.XX.XXXX s výnimkou mesiacov, za ktoré výživné zaplatil, matke svojich detí J. H. za obdobie od 01.03.2013 do 15.07.2019 sumu vo výške 5622,25 €.

Za to bol odsúdený podľa § 207 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j/, § 38 ods. 3 Tr. zák., na trest odňatia slobody vo výmere 18 mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a § 51 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. súd obžalovanému výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil a určil skúšobnú dobu 30 mesiacov s probačným dohľadom. Podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 51 ods. 4 písm. k/ Tr. zák. obžalovanému uložil povinnosť v skúšobnej dobe sa zamestnať alebo sa preukázateľne uchádzať o zamestnanie.

Citovaný rozsudok súdu prvého stupňa nenadobudol právoplatnosť, pretože proti nemu podal v zákonnej lehote písomne odvolanie obžalovaný. Následne obžalovaný odvolanie písomne odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu. V úvode písomných dôvodov odvolania obhajoba poukázala na obsah výrokovvej časti napadnutého rozsudku. Ďalej uviedla nasledovné:

„Proti tomuto rozsudku Okresného súdu v Partizánskom podáva obžalovaný v zákonnej lehote odvolanie v časti výroku o vine a treste z dôvodu nejasného a neúplného zistenia a vysporiadania sa so zistenými skutočnosťami, kedy sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie.

V súvislosti s danou trestnou vecí si dovoľujeme poukázať na tú skutočnosť, že súdu prvého stupňa bola zo strany obžalovaného preukázaná snaha nájsť si zamestnanie a následne z daných finančných prostriedkov uhrádzať výživné.

Obžalovaný má pretrvávajúce zdravotné problémy, ktoré súdu taktiež preukázal listinnými dôkazmi, avšak tento ich nebral do úvahy. Zdravotné problémy obžalovaného si vyžadujú dennodenné užívanie silných liekov proti bolesti, z ktorých má obžalovaný častokrát nežiaduce účinky, ktorými sú najmä únava a závraty. V čase resp. obdobia, v ktorých obžalovaný výživné na svoje deti uhradil, mu tieto peniaze požičiavali jeho priatelia, u ktorých prespával a taktiež ich žiadal o pomoc v ťažkých časoch. Nebol úmysel obžalovaného dobrovoľne neplatiť na svoje deti, pretože svojej povinnosti si je plne vedomý a považuje ju za prvoradú, bohužiaľ, jeho aktuálna životná situácia mu nedovoľuje nájsť si prácu a výživné v danej výške uhrádzať.

Máme na to, že zo strany obžalovaného boli jeho skutkové tvrdenia súdu prvého stupňa preukázané listinnými dôkazmi, avšak tento sa týmito dôkazmi zaoberal nedostačujúco, kedy na základe tohto faktu došlo k nesprávnemu vyhodnoteniu daných skutočností.

Obžalovaný vynaloží všetku snahu na to, aby si našiel prácu a taktiež urobí maximum pre to, aby svoje zdravotné problémy vyriešili a aby mu lieky proti bolesti neobmedzovali život až v takom rozsahu. Obžalovaný vyhľadá lekára, kedy sa následne bude snažiť chodiť na rehabilitácie a má za to, že ak dôjde k zlepšovaniu jeho zdravotného stavu, bude mať viac možností, resp. lepší obzor na hľadanie si práce, z ktorej bude mať pravidelný príjem.

Na základe vyššie uvedených skutočností sa týmto odvolaním obžalovaný domáha, aby Krajský súd ako súd odvolací, zrušil napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie, alebo aby v zmysle § 322 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol sám rozsudkom vo veci tak, že obžalovaného oslobodí spod obžaloby.“

Verejné zasadnutie, predmetom ktorého bolo prejednanie a rozhodnutie o podanom odvolaní obžalovaného, bolo podľa § 293 ods. 5 Tr. por. vykonané v neprítomnosti obžalovaného. Písomné upovedomenie o termíne tohto verejného zasadnutia bolo obžalovanému doručované poštou na adresu, ktorú adresu obžalovaný podľa § 34 ods. 7 Tr. por. uviedol ako adresu na doručovanie. Vzhľadom na to, že obžalovanému doručované upovedomenia o termíne verejného zasadnutia sa vrátilo odvolaciemu súdu nedoručené s poznámkou „zásielka nevyzdvihnutá v odbernej lehote“, odvolací súd uplatnil fikciu doručenia podľa § 66 ods. 3 Tr. por., ktorá fikcia doručenia znamená u obžalovaného aj zachovanie lehoty päť pracovných dní na prípravu podľa § 292 ods. 4 Tr. por. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na

to, že o uvedenej fikcii doručenia bol obžalovaný poučovaný nielen v samotnom upovedomení o termíne verejného zasadnutia, ale už aj pri svojom prvom výsluchu spolu s poučením podľa § 34 ods. 5 Tr. por. účinného ku dňu vykonávaného výsluchu o svojej povinnosti bez meškania oznámiť zmenu adresy na doručovanie. S poukazom na uvedené a na to, že v riadne a včas doručenom uvedenom upovedomení obžalovaného o termíne verejného zasadnutia bol obžalovaný poučený aj o možnosti vykonať verejné zasadnutie v jeho neprítomnosti podľa § 293 ods. 5 Tr. por., odvolací súd rozhodol o vykonaní verejného zasadnutia, na ktorom došlo k vyhláseniu tohto uznesenia, v neprítomnosti obžalovaného.

Krajský súd, ako súd odvolací, nezistiac dôvody pre rozhodnutie podľa § 316 Tr. por., na podklade podaného odvolania na neverejnom zasadnutí preskúmal v rozsahu a z dôvodov podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozsudku okresného súdu, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Svoju prieskumnú povinnosť odvolací súd okrem vytýkaných chýb zamerail aj na prípadné chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, avšak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Na základe vykonania svojej prieskumnej povinnosti v uvedených zákonných medziach odvolací súd dospel k záveru, že podané odvolanie obžalovaného nie je dôvodné.

Ako vyplýva z odôvodnenia podaného odvolania, obžalovaný namietal, že pri rozhodovaní sa okresný súd vôbec nezaoberal jeho možnosťami a schopnosťami plniť svoju vyživovaciu povinnosť voči svojim deťom v rozhodnom období.

V súvislosti s prejednávaným prípadom odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že pri posudzovaní, či došlo k spáchaniu trestného činu zanedbania povinnej výživy, je povinnosťou súdu vyriešiť existenciu vyživovacej povinnosti obvineného v čase skutku, pre ktorý je tresne stíhaný, vrátane výšky tejto vyživovacej povinnosti, ktoré otázky sa riešia ako predbežné otázky. Postup pri posudzovaní predbežných otázok upravujú ustanovenia § 7 Tr. por., z ktorých je podľa názoru odvolacieho súdu rozhodné pre tento prípad ustanovenie odseku 1 tohto ustanovenia.

Podľa § 7 ods. 1 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd posudzujú samostatne predbežné otázky, ktoré sa v konaní vyskytnú; ak je o takej otázke právoplatné rozhodnutie súdu, Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), Súdneho dvora Európskej únie alebo iného štátneho orgánu, orgány činné v trestnom konaní a súd sú takým rozhodnutím viazané, ak nejde o posúdenie viny obvineného.

Otázky vyživovacej povinnosti rodičov voči svojim deťom upravujú ustanovenia Zákona o rodine (§ 62 a nasl.), ktoré túto povinnosť rodičov zakotvujú ako zákonnú povinnosť. To znamená, že táto povinnosť je určená rodičom priamo zákonom, teda bez ohľadu, či o tejto povinnosti rozhodol súd v civilnom konaní. Pri riešení otázky existencie vyživovacej povinnosti obvineného v trestnom konaní teda môžu nastať situácie, že o výživnom za časové obdobie skutku, pre ktorý je obvinený trestne stíhaný, nebolo rozhodnuté súdom v civilnom procese, alebo že takéto rozhodnutie existuje. Pre prípad, že takéto rozhodnutie súdu existuje, v zmysle § 7 ods. 1 Tr. por. je súd v trestnom konaní povinný z tohto rozhodnutia vychádzať. Pre prípad, že takéto rozhodnutie neexistuje, súd v trestnom konaní je povinný posudzovať sám vyživovaciu povinnosť obvineného zistením rozhodných skutočností, nevyhnutných pre správnu aplikáciu hľadísk upravených v § 62 a nasl. Zákona o rodine (pozri R 56/1993).

K otázke možnosti a schopnosti obžalovaného plniť si svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol nasledovné:

„Schopnosti a možnosti obžalovaného platiť výživného 100,-€ na každé z detí po dobu uvedenú v skutkovej vete umožňovali. Tu je potrebné uviesť, že súd nezistil žiadne dôvody, prečo by schopnosti a možnosti (okrem toho, že ich nevyužíval a zvolil si spôsob života ignorujúci vyživovaciu povinnosť k deťom) dosiahnuť príjem na platu výživného v uvedených sumách stratil, s výnimkou obdobia od 28.03.2018 do 27.03.2019, kedy súd ustálil, že bol schopný výživné platiť najmenej vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Aj toto obdobie v dĺžke jeden rok súd určil na základe princípu " v pochybnostiach v prospech obžalovaného" pomerne široko, vylučujúc skutočne akúkoľvek pochybnosť zakladajúcu sa na objektívnom náleze o úraze obžalovaného a následných už len subjektívnych vyjadreniach, že pracovať nemôže. Táto doba začína prijatím do nemocnice dňa 28.03.2018 pre zlomeninu horného konca pľšťaly a končí dátumom,

ktorý by v prípade, že by bol obžalovaný stále práceneschopný, zakladajúci nárok na možný invalidný dôchodok (52 týždňov PN). Liečba nebola formálne ukončená, bol na dvoch či troch pooperačných kontrolách a svojvoľne ju ukončil, pričom pretrvávajúce následky uvádza len subjektívne a v podstate ako dôvod, prečo si zamestnanie štandardným spôsobom nehľadá. Ukončenie zavineného obdobia u dospelých detí je dané ukončením ich štúdia, u maloletej W. trvá do 15.07.2019. Neplnenie vyživovacej povinnosti po obdobie uvedené v obžalobe je už páchaním skutku po dlhší čas, pričom bol páchaný na viacerých osobách - troch deťoch.

Nie je potrebné preukazovať skutočnosti nemajúce vplyv na právnu kvalifikáciu skutku, nikto nenavrhol znalecké dokazovanie k závažnosti zdravotných následkov, toto by bolo pre právne posúdenie skutku aj tak bezvýznamné, a z väčšej časti závislé práve na tom, že obžalovaný sa riadnej liečbe a rehabilitácii nepodroboval (opäť zas preto, že si neplnil odvodové povinnosti), čím nepochybne ovplyvnil tak úspešnosť liečby ako jej dĺžku. Sám však napríklad uviedol, že barle používal pol roka od úrazu. Už len z toho vyplýva, že pokiaľ aj bol potom nejako obmedzený, tak len v tých zamestnaniach, kde sa predpokladá vyššie alebo bežné zaťaženie predkolenia, čo ho nepochybne nevylučuje z trhu práce, hoci takýto záver napríklad konštatuje Mgr. art. R. U. vo svojom čestnom vyhlásení.

K tvrdenej neschopnosti pracovať a tomu, že obžalovaný de facto je odkázaný na pomoc priateľa, kde nepracuje, len pomáha nenáročnými prácami, súd uvádza toľko, že to nie je nič iné ako práca za odmenu vo forme ubytovania, naturálií (strava a pod.) a peňazí (donorom matke dieťaťa poukazované výživné 50,-€ mesačne). Na viac je zrejmé, že obžalovaný sa podieľal na najmenej jednej zákazke Mgr. art. U., pričom je úplne irelevantné či by obžalovaný vykonával "nenáročné" práce pre neho alebo sa zamestnal a vykonával ich pre iného zamestnávateľa. K otázke odmeňovania obžalovaného za výpomoc a primeranosti výživného na dieťa vo výške 100,-€ mesačne súd kladie otázku, či je možné zabezpečiť si celomesačnú výpomoc cudzej osoby v domácnosti a pri práci za sumu 100,-€, alebo za túto sumu v podmienkach trhovej ekonomiky zaplatiť jednej osobe bývanie, stravu a ušetriť 50,-€ za mesiac. Je zrejmé, že táto neformálna dohoda je obojstranne výhodná tak pre obžalovaného ako aj jeho donora, no osoby, voči ktorým existujú vyživovacie povinnosti prichádzali skrátka.

Po 27.03.2019 už trvala len vyživovacia povinnosť obžalovaného k mal. W. vo výške 100,-€, pokiaľ by obžalovaný požiadal o invalidný dôchodok a jeho priznanie bolo dôvodné (čo predpokladá preukázanie invalidity), mal by nárok na invalidný dôchodok, čiastočný alebo plný. Obžalovaný však v tomto smere bol absolútne pasívny, na čom súd zakladá úmyselné zavinenie aj schopnosť platiť súdom určené výživné pre mal. W.. Hoci nejde o právoplatné súdne rozhodnutie na tomto právnom názore svoje rozhodnutie založil aj súd rozhodujúci o vyživovacej povinnosti vo veci Okresného súdu Partizánske sp. zn. 6P/1/2020, keď návrh na zníženie výživného k mal. W. zamietol.

Obžalovaný svoju vinu popiera. Súd nespochybuje, že obžalovaného životná úroveň v rozhodnom období bola a stále je tak nízka, že reálne nemal k dispozícii mesačne 300,-€ na zaplatenie výživného, avšak bolo preukázané, že dôvodom neboli objektívne dôvody na obžalovanom nezávislé, ale vedomá voľba životného štýlu obžalovaným, ktorý dlhodobo postačuje akurát na to, aby boli uspokojované len jeho vlastné základné životné potreby a životný štýl, na ktorý si zvykol. Pokiaľ by súd akceptoval, že pokiaľ si povinná osoba, takto životný štýl zvolí považuje sa to za ospravedlniteľný dôvod neplnenia si vyživovacej povinnosti, vo svojej podstate zanedbávanie povinnej výživy by sa stalo trestnoprávne nepostihnuteľným.“

Na základe preskúmania veci odvolací súd zistil, že vyššie uvedené úvahy s skutkové závery okresného súdu majú úplnú oporu vo výsledkoch vykonaného dokazovania a dospel k záveru, že tieto úvahy sú logické úplné a správne. Uvedené úvahy a závery dávajú jasné a zrozumiteľné odpovede na námietky obžalovaného voči bližšie nekonkretizovaným námietkam obžalovaného v dôvodoch jeho odvolania o nedostatočnom hodnotení možností a schopností obžalovaného plniť si vyživovaciu povinnosť. Z uvedených dôvodov odvolací súd nepovažoval za dôvodné námietky obžalovaného v dôvodoch jeho odvolania.

Na podklade odvolania obžalovaného odvolací súd skúmal aj správnosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku okresného súdu z hľadiska existencie prípadných väd, v odvolaní obžalovaného nevytýkaných, ktoré vady by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr.por.

Z tohto hľadiska odvolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že podľa § 371 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať, ak

- a) vo veci rozhodol nepríslušný súd,
- b) súd rozhodol v nezákonnom zložení,
- c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,
- d) hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky,
- e) vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania,
- f) trestné stíhanie bolo vykonané bez súhlasu poškodeného, hoci jeho súhlas sa podľa zákona vyžaduje,
- g) rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom,
- h) bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa,
- i) rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však odvolací súd nemôže skúmať a meniť,
- j) bolo uložené ochranné opatrenie, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky,
- k) proti obvinenému sa viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné,
- l) odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody, alebo zobrať na vedomie späťvzatie odvolania obhajcom alebo osobou uvedenou v § 308 ods. 2 napriek tomu, že obvinený nedal výslovný súhlas na späťvzatie odvolania,
- m) pred podaním obžaloby generálny prokurátor zrušil právoplatné rozhodnutie prokurátora po lehote uvedenej v § 364 ods. 3,
- n) bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na doživotie a súd rozhodol, že podmiennečné prepustenie z výkonu tohto trestu nie je prípustné.

Na základe preskúmania napadnutého rozsudku okresného súdu z uvedených dôvodov odvolací súd v prejednávanom prípade nezistil existenciu väd napadnutého rozsudku, uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por.

Podľa § 319 Tr.por. odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné. Keďže s poukazom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie obžalovaného nie je dôvodné, rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.